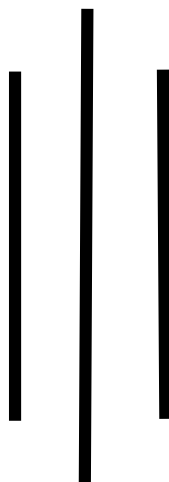

कालीगण्डकी गाउँपालिकाको गाउँसभाको १३ औं अधिवेशनमा पेश भएको

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रम

प्रस्तोता: अध्यक्ष खिम बहादुर थापा

कालीगण्डकी गाउँपालिका

विर्घा, स्याङ्जा ।

मिति: २०८०/०३/०७

आदरणीय गाउँपालिका उपाध्यक्ष ज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू गाउँकार्यपालिका र गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू, आमन्त्रीत व्यक्तित्वज्यूहरू, राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, उपस्थित दिदीबहिनी तथा दाजुभाईहरू र पत्रकार मित्रहरू।

१. नेपालको संविधान २०७२ मार्फत संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्रात्मक नेपालको स्थापना भएसँगै राजनितकरूपमा संरचना निर्माण भएका स्थानीयतहहरूको राजनीतिक प्रतिनिधित्व मार्फत नागरिकको घरदैलोको सरकारको रूपमा कार्य गरी रहेको सन्दर्भमा गत ४ वर्षदेखि विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको covid-19 बाट उम्किएर टुङ्गिन खोजि रहेको बेला हाल हामीले कल्पना नगरेको आर्थिक संकट र महंगीको समस्यासंग जुधिरहदा देखा पर्न सुरु गरेका Monkey Pox जस्ता सुरुवा रोगहरूले हामीलाई चिन्तीत बनाएको छ। यसबाट संघिय, प्रदेश र स्थानीय सरकारको राजस्व परिचालनमा प्रभाव पर्न गई स्थानीय तहले संघ र प्रदेशबाट पाउनु पर्ने वित्तिय हस्तान्तरणमा नकारात्मक असर परेको बेला नेपालको संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम यस स्थानीय तहको अगामी आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रम सम्मानीत गाउँसभा समक्ष पेश गरेको छु। यस अवसरमा स्थानीय सरकारलाई प्राप्त हुँदै आएको रचनात्मक साथ, समर्थन र सहयोगका लागी सम्पूर्ण गाउँपालिका बासीमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु। प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले देशमा परेको चरम आर्थिक संकट, अनियन्त्रित महङ्गी र बढ्दो बेरोजगारीको कारणले थला परेको अर्थतन्त्रलाई गतिशील बनाउदै समृद्ध पालिका, सुखि नागरिकको लक्ष्य प्राप्त गर्ने विश्वास लिएको छु।
२. यस महत्वपूर्ण समयमा सामन्ती, निरंकुश, केन्द्रिकृत र एकात्मक शासन प्रणालीको अन्त्य गरी संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था स्थापना गर्न जीवन बलिदान गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात अमर सहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु। सहिद, बेपत्ता तथा घाइते परिवार प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दै घाईतेको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु। नेपालको युगान्तकारी अग्रगामी परिवर्तनका लागी भएका राष्ट्रियता, लोकतन्त्र, गणतन्त्र र जनजीविकाको आन्दोलनमा अगुवाई गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रजहरूको योगदानहरूप्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु।
३. यस नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्दा नेपालको संविधान २०७२मा स्थानीय शासन सम्बन्धी भएका नीतिगत व्यवस्था, पन्ध्रौँ आवधिक योजना, राष्ट्रिय योजना आयोगले जारी गरेको स्थानीय तहको दिग्दर्शन २०७८, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग, प्रदेश नीति योजना आयोग, चुनावी घोषणा पत्र, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, दिगो विकास लक्ष्य २०३०को मार्गचित्र, मध्यकालीन खर्च योजना, कालीगण्डकी गाउँपालिकाको आवधिक योजनाबाट प्राप्त मार्गदर्शन सहित कालीगण्डकी गाउँपालिकाको गाउँ, वस्ती —टोल हुँदै वडा समिति र विषयगत समितिहरूको बैठक, राजनीतिक दल लगायत सरोकारवालाहरूसँग छलफल, सामाजिक सञ्जाल र अन्तरक्रिया गरी प्राप्त सुझावहरूलाई आधारको रूपमा लिइएको छ।
४. “समृद्ध गाउँपालिका, सुखी नागरिक” युक्त कालीगण्डकी गाउँपालिका निर्माण गर्ने हाम्रो दिर्घकालीन संकल्प र हामीले निर्वाचनको क्रममा हाम्रा मतदाताहरूप्रति अभिव्यक्त गरेका प्रतिज्ञाहरू पुरा गर्ने कार्यमा आगामी आ.व.२०८०/०८१को नीति तथा कार्यक्रमलाई अभिमुख गरेको छौं। यसका लागी दिगो विकासको राष्ट्रिय लक्ष्यहरूको स्थानियकरण गर्दै गुणस्तरिय पुर्वाधार निर्माण सहित स्थानीय

स्रोतको पहिचान र परिचालन गरी समावेशी, जलवायु उत्थानशिल तथा दिगो स्थानीय आर्थिक विकास मार्फत समृद्ध पालिका सुखी नागरिकको लक्ष्य हासिल गर्न सार्वजनिक, निजी क्षेत्र र समुदायको साझेदारीमा विकास गरिनेछ।

५. कालीगण्डकीलाई उत्कृष्ट गन्तव्यको रूपमा स्थापित गर्दै सु-सांस्कृतिक तथा स्वस्थ नागरीक, रोजगार, सिपमुलक गुणस्तरीय शिक्षा, दलित, भुमिहिन, अव्यवस्थीत बसोबासी(सुकुम्बासी)हरुलाई वैज्ञानिक व्यवस्थापन गर्ने र स्वच्छ, सफा र सुन्दर योजनाबद्ध शहरीकरण तथा बस्ती विकासलाई नीति तथा कार्यक्रमले प्रमुख प्राथमिकताको रूपमा लिएको छ।
६. संविधान बमोजिम एकल अधिकारको रूपमा प्राप्त भएका अधिकार क्षेत्र भित्रका विषयहरुमा थप प्रभावकारी कानून निर्माण गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने, संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग साझा विषयका अधिकार क्षेत्रको सम्बन्धमा यस स्थानीय तहलाई अधिकतम प्रतिफल प्राप्त हुने गरी सौदाबाजी मार्फत लाभ प्राप्त गर्ने स्थानीय अवसरलाई उपयोग गर्ने र विकास, समृद्धि र सुशासनमा विशिष्ट पहिचान कायम गर्दै नमूना स्थानीय तहको रूपमा परिचित हुँदै गएको पहिचानलाई ब्राण्डिङको रूपमा स्थापित गर्नका लागि कार्यगत उत्कृष्ट अभ्यासहरुको अनुसरण तथा नवप्रवर्द्धनशिल कार्यहरुमा विशेष जोड दिइनेछ।
७. ग्रामीण अर्थतन्त्रको बलियो आधारको सिर्जना गर्ने, युवा जनशक्तिलाई स्थानीयस्तरमै टिकाई आय, उत्पादन र रोजगारीका कार्यलाई बढोत्तरी दिने, उत्पादनमा आधारित कृषि प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, दक्ष मानव संसाधन विकासका लागि सबल संस्था तथा सक्षम प्रशिक्षकको विकास गर्ने कार्य र भौतिक पूर्वाधारको दिगोपना कायम गर्ने विषयहरु यस नीति तथा कार्यक्रमको केन्द्रको रूपमा रहनेछन्। मूर्त तथा अमूर्तरूपमा रहेका स्थानीय सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण तथा प्रचारप्रसारको कार्यका लागि यस नीति तथा कार्यक्रमले विशेष प्राथमिकता दिएको छ।
८. नेपाल अल्पविकसीत मुलुकबाट विकासशील मुलुकको श्रेणीमा पुग्दै गर्दा हरेक दिन करिब २५०० युवाहरु रोजगारीको खोजीमा नेपाल छोडेर विदेशीनु पर्ने अवस्थाले हामी सबैलाई गम्भीर बनाएको छ। विविध कारणले आन्तरिक र बाह्य बसाईसराईको कारण हाम्रा गाउँहरु सुनसान र प्रौढ बस्तीको रूपमा स्थापीत भईरहेको छन्। खेतियोग्य खेतबारीहरु बाझो हुन पुगेका छन्। यस सन्दर्भमा youthless and toothless जनसांख्यिक सरचनामा भएको वस्तिलाई पुनर्संरचित बनाउन युवाहरुलाई स्थानियतहभित्र नै रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने र गाउँघरको बसाईलाई आकर्षक बनाउने चुनौती हामी सबैको साझा मुद्दा हुन पुगेको छ।
९. यस विशिष्ट परिस्थितिमा हामीले हाम्रो अर्थतन्त्रलाई पुन उत्थानशिल क्रियाकलाप मार्फत अगाडी बढाउदै तिव्र र दिगो आर्थिक विकास गरी “समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली” को मुल लक्ष्य हासिल हामीले गर्नु परेको छ। यसको लागि हाम्रो गाउँपालिकामा स्थानीय आर्थिक विकासको कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिनु पर्ने अवस्था सृजना भएको छ। सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाइ सुशासनको प्रत्याभूत गराउन गाउँपालिको क्षमता विकास गर्ने कार्य समेत अपरिहार्य छ। यसका लागि विद्युतीय सुशान प्रणालीलाई सेवा प्रवाह व्यापक र प्रभावकारी बनाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ।
१०. विकास तथा समृद्धिका लक्ष्य प्राप्तीको लागि अवसर तथा चुनौतीहरु:

विद्यमान अवसरहरु:

१. संविधानतः अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकारका २२ वटा एकल अधिकार सहित विविध साझा अधिकार किटान हुनु ।
२. आफ्ना अधिकार क्षेत्रका विषयहरु, ऐन, कानून र योजना तर्जुमाको अभ्यास हुनु ।
३. नीति तथा कार्यक्रम र बजेट संचालन अभ्यास हुनु र गर्ने अधिकार प्रष्ट हुनु ।
४. न्यून मात्रामा भए पनि कालीगण्डकी 'ए' जलविद्युतबाट रोयल्टी प्राप्त गर्नु ।
५. कालीगण्डकी र आधिखोलालाई बहुउपयोगी नदिको रुपमा उपयोग गरी रोजगारी सिर्जना गर्न र थप विद्युत उत्पादन गर्न सकिने सम्भावना रहनु ।
६. धार्मिक पर्यटकलाई आकर्षण गर्न सकिने सम्भावना रहनु ।
७. कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्रका प्रमुख फाँटहरुबाट सिँचाई गरि उत्पादन बढाउन सकिने सम्भावना रहनु ।
८. विभिन्न खनिज पदार्थको सम्भावना भएकाले खानीको विकास गर्न सकिने सम्भावना रहनु ।

विद्यमान चुनौतीहरु:

१. रोजगार उन्मुख सीपमुलक शिक्षाको विकास र युवा जनशक्तिलाई कृषि व्यवसाय प्रति आकर्षण गर्न र रोजगारी सृजना गर्नु,
२. स्रोत अभावका कारण प्रसस्त गुणस्तरिय खानेपानीबाट बञ्चित हुनु,
३. गुणस्तरीय विउविजन र मल समयमा उपलब्ध गराउन, उत्पादित कृषिजन्य पदार्थको उचित बजार व्यवस्थापन गर्नु,
४. वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका सिपयुक्त युवाको सिप तथा पूँजीलाई उद्यम विकासमा उपयोग गर्नु,
५. निर्माण भएका पूर्वाधारको मर्मत संभार पद्धतिको विकास गर्न र पूर्वाधारको उपयोग योजना, डिजाइन तथा ड्रईड विना गरिने पूर्वाधारको संरचना निर्माणको कार्यलाई रोक्नु ।
६. अव्यवस्थीत बस्ती विकास (जस्तै:- भिरालो तथा पहिरो जोखिम भएको ठाँउमा पनि घर तथा भवन निर्माणको कार्यलाई रोक्दै व्यवस्थीत बस्ती विकास गर्नु,
७. प्राकृतिक स्रोत तथा नदिजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा) को अत्याधिक दोहन रोक्नु,
८. एकिकृत सम्पत्ति कर प्रणाली र नक्शा पास प्रणालीलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्नुs
९. वैज्ञानिक, जलवायु, उत्थानशिल तथा व्यवहारिक एवं उपयुक्त भु-उपयोग योजना तर्जुमा गरि लागु गर्नु,
१०. गाउँपालिका संचालनको लागी पर्याप्त दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था गर्नु
११. विभिन्न समयमा पालिकामा निर्माण भएका पूर्वाधारमा संरचनाको लागत तयार गर्नु, मुल्याडकन गर्नु तथा सेवा प्रवाहमा प्रभावकारी उपयोग सम्बन्धी योजना तयार गरि कार्यान्वयन गर्नु,
१२. विपद चक्रमा कार्य गर्ने दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था गर्नु,
१३. कृषि योग्य जमिनमा उपयुक्त प्रविधियुक्त सिँचाई उपलब्ध गराउनु,
१४. जल विद्युतको रोयल्टी वृद्धि गर्नु,

आदरणीय गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,

सिमित स्रोत र साधनको अधिकतम परिचालन गरी गाउँपालिकाको सर्वाङ्गीण विकास गर्ने स्पष्ट दृष्टिकोण, गन्तव्य र लक्ष्य सहित चालु आर्थिक वर्षमा गाउँपालिकाले हालसम्म हासिल गरेका प्रमुख उपलब्धीहरू सम्मानित सभा समक्ष संक्षिप्त रूपमा प्रस्तुत गर्दछु ।

१. सुशासन तथा संस्थागत विकास क्षेत्रमा भएका उपलब्धी:

- क. कालीगण्डकी गाउँपालिकालाई आफ्नै पालिका गान, लोगो र झण्डा भएको पहिलो पालिकाको रूपमा स्थापित गरिएको छ ।
- ख. विधिको शासनमा आधारित पारदर्शी, जवाफदेहि, परिणाममुखी एवं नागरिक मैत्री शासन व्यवस्था कायम गर्न आवश्यक कानूनहरू निर्माण गरिएको छ । हाल सम्म १६ वटा ऐन, ३ वटा नियमावली, १ वटा निर्देशिका, २९ वटा कार्यविधि, १ वटा मापदण्ड, १ वटा आचारसंहिता र १ वटा कार्यसूची जारी गरी कार्यन्वयनमा ल्याईएको छ ।
- ग. कालीगण्डकी गाउँपालिका राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा बित्त आयोगको नतिजामा स्याङ्जा जिल्लाकै उत्कृष्ट गाउँपालिकाहरूको सुचिमा र स्याङ्जा जिल्लाकै कम बेरजु भएको पालिकाहरूको रूपमा स्थापित भएको छ ।
- घ. सबै योजनाहरू व्यवस्थित गर्ने योजना बैङ्क बनाई योजनाहरू संचालन गर्दै आइरहेको छ ।
- ङ. गाउँपालिकाले संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी सो अनुसारको संरचना जनशक्ति र कार्य विवरण तयार गरी कार्यन्वयनमा ल्याएको छ । यस गाउँपालिकाले गत आर्थिक वर्षमा स्थानीय तह संस्थागत मूल्याङ्कन (LISA) मा ६८.७५% अङ्क प्राप्त गरेको छ, भने वित्तिय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कन(FRA) मा ८३.५% अङ्क प्राप्त गरेको छ ।
- च. वडा तथा पालिका केन्द्रबाट उठ्ने राजस्व अनलाइनबाट संकलन गरिएको छ ।
- छ. कार्यपालिकाका नियमित सूचना, सभा र कार्यपालिका निर्णयहरू Website मार्फत सार्वजनिक गरिएको छ ।
- ज. पालिका र वडाहरूमा CCTV Camera जडान गरिएको छ ।

२. भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रमा भएका उपलब्धी:

- क. आर्थिक वर्ष २०७९/०८० सम्ममा कालीगण्डकी गाउँपालिकाका सबै घरधुरीमा "एक घर एक धारा" अभियान सम्पन्न गर्ने उद्देश्यका साथ अघि बढेकोमा हालसम्म ४२६२ घरधुरीमा धारा जडान भैसकेको छ भने बाँकी ८९२ घरधुरीमा योजनाहरू सम्पन्न हुने चरणमा छन् ।
- ख. विर्घाटार लि.सिंचाई आयोजना नमूना योजनाको रूपमा सम्पन्न भैसकेको छ, भने खोर्दी सिंचाई, सटुका सिंचाई, तल्लो माथिल्लो घाकुर सिंचाई सम्पन्न भएको छ । प्युँघा लि.सिंचाई, टंलेहवा लि.सिंचाई आ.व.०८०/०८१ मा सम्पन्न गर्ने गरि काम भईरहेको छ । ४० कि.मि. कुलो निर्माणको कार्य सम्पन्न भई सकेको छ ।
- ग. कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्र ३४ कि.मि. सडक कलोपत्रे, ४ कि.मि. सडक ढलान, २०कि.मि. ग्रावल, १८२ कि.मि कच्ची सडक रहेको छ भने बाह्रै महिना चल्ने सडक २४०

कि.मी रहेको छ । जम्मा ६६ किमी सिचाइ कुलो र ४४ किमी गोरेटो बाटो निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ ।

घ. गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन यसै चालु वर्षमा सम्पन्न भई सकेको छ । भवनको औपचारिक उद्घाटन समेत पूर्व प्रधानमन्त्री एंव ने.क.पा.एमाले अध्यक्ष के.पि. शर्मा ओलीज्यूबाट सु-सम्पन्न भई सकेको छ ।

ङ. कालीगण्डकी गाउँपालिकाको वडा नं. ५ र ६ मा स्याङ्जा जिल्लाकै नमूना बहुउद्देश्यीय रङ्गशाला, वडा नं.५मा बहुउपयोगी व्याडमिण्टन कोर्ट, वडा नं. ७ मिर्मी, वडा नं.९ चण्डी, वडा नं. ३ भुष्टुङ्ग र वडा नं. ४ क्याम्पस अगाडिको खेल मैदानलाई बहुउद्देश्यीय खेल मैदानको रूपमा विकास गरिएको छ ।

च. मिर्मी र चण्डीभञ्ज्याङमा बस पार्क, कालीगण्डकी-५ मा प्रवेशद्वार गेट र भपेडमा उद्योगग्राम निर्माणको अन्तिम चरणमा छन् ।

छ. कालीगण्डकी गाउँपालिका वडा नं. ३ को बारीचौर र बगनासकाली गाउँपालिका पाल्पाको मन्द्रानको बीचमा कालीगण्डकी गाउँपालिकाकै अग्लो झोलुङ्गे पुल र गहलाम घाटको झोलुङ्गे पुल निर्माण भइसकेको छ ।

ज. स्याङ्जा, पाल्पा र गुल्मी जिल्ला जोड्ने नेपालकै नमूना तीनमुखे झोलुङ्गे पुल निर्माण सम्पन्न भइसकेको छ ।

झ. रुद्रवेणी, रानीघाट र आँधिमुहानमा मोटेरेबल पुल निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनमा आइसकेका छन् । बाँसटारी-मन्द्रान कालीगण्डकी नदी, रिडीपुल पुलक्याम्प, बेल्टारी-दर्पुक कालीगण्डकी नदी, चिउरीबोट-अर्गली कालीगण्डकी नदी, अरुवाघाट कालीगण्डकी नदीको पुलको सबै प्रक्रिया पूरा गरी निर्माण काम भइरहेको छ ।

ञ. चालु आर्थिक वर्षमा न्यायीक समितिमा दर्ता भएका ४ वटा उजुरी मध्ये ३ को न्यायीक सम्पादन गरी उजुरीको किनारा लगाइएको छ ।

ट. चालु आर्थिक वर्षमा राजश्व सम्बन्धी संकलन लक्ष्यको करिब ६० प्रतिशत प्रगति हासिल भएको छ ।

३. आर्थिक क्षेत्रमा भएका उपलब्धी:

क. आलमदेवी मन्दिरलाई केन्द्र विन्दु बनाएर निर्माण गरिएको गुरुयोजना बमोजिमक कार्य चरणबद्ध रूपमा कार्यान्वयन भई रहेको छ ।

ख. भृगुतुङ्गेश्वर मन्दिरको बृहत विकासको लागि नेपाल सरकार, पर्यटन मन्त्रालय र गाउँपालिकाको संयुक्त लगानीमा ३ करोड ७५ लाखको काम चालु आर्थिक वर्षमा नै सकिदैछ । कट्टी भ्यू टावर, रानी महल, रुरु क्षेत्र कालीगण्डकी शिला, उत्तरबाहिनी र सेतिवेणी सँग हरेक पूर्वाधारलाई जोड्ने काम भई रहेको छ ।

ग. हनुमान थान, बडहरकुना शिला, ट्याडलुङ शिला, सिद्धगुफा, मिर्मीमा पार्क, कोलडाँडा पार्क, सिता गुफा, पिकनिक स्पोर्ट र सडकको पहुच मार्ग सहित चरणबद्ध रूपमा निर्माण कार्य भई रहेको छ ।

घ. सडक वस्ती संचालनमा ल्याईएको छ भने यस वर्ष थप गरिने छ ।

ङ. २०७८ वैशाख महिनादेखि गाउँपालिका भित्र निःशुल्क विद्युत उपलब्ध गराइएको छ ।

- च. कृषकहरुलाई हाते ट्याक्टर लगायत औजारहरु अनुदानमा वितरण तथा सहूलियत दरमा थ्रेसर संचालन गरिएको छ ।
- छ. गहुँको बीउ अनुदानमा वितरण र फलफुलको विरुवा वितरण गरिएको छ ।
- ज. वंगुर फार्म प्रवर्द्धन, सुदृढीकरण तथा वितरण र पोषणयुक्त घाँसको विउ वितरण गरिएको छ ।
- झ. बाखा पकेट क्षेत्रको लागि खोर निर्माण तथा उन्नत बोका बाखा र औषधि वितरण तथा भकारो सुधार कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- ञ. हेफर इन्टरनेशनलसँग साझेदारीतामा कृषि र पशुको क्षेत्रमा कार्य गरिएको छ ।
- ट. व्यवसायिक फूलखेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम र कालीगण्डकी ताजा तरकारी उत्पादन कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- ठ. २४ रोपनी जग्गामा नमूना ड्रयागन बगैँचा स्थापना तथा पोल र विरुवा वितरण तथा कागती मिसन कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- ड. कृषिमा आधारित प्रदेश सरकारसँग साझेदारी नव प्रवर्द्धन कार्यक्रम अनर्तगत केरा खेतीबाट फाईवर र जुस , केरा तथा चिउरीको पातबाट टपरी उत्पादन कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- ढ. मौरी विकास कार्यक्रम गरिएको छ ।
- ण. कृषिमा एकल महिला लक्षित कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- त. लघुउद्यमसम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- थ. सहकारीमार्फत सीप विकास कार्यक्रम र पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिएको छ ।
- द. माछापोखरी निर्माण र संचालन र माछाका भुरा वितरण तथा प्लाष्टिक पोखरी निर्माण गरिएको छ ।
- ध. संघ सरकार सहकारी र पालिकाको संयुक्त लगानीमा एक खाद्य गोदाम निर्माण सम्पन्न गरिनेछ ।
- न. बेरोजगार युवालाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूति दिने उद्देश्यले आर्थिक वर्ष ०७५/७६ देखि सुरु भएको प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमसँग साझेदारी गरी आर्थिक वर्ष ०७५/७६ मा ६३ जनालाई १२ दिनको औषत रोजगारी प्रदान गरिएदेखि चालु आर्थिक वर्षमा ५० जनालाई १०० दिनको रोजगारी दिइएको तथ्याङ्कमा कालीगण्डकी गाउँपालिकाको लागत साझेदारी रोजगार कार्यक्रमको लक्ष्य प्राप्तिमा मेरुदण्ड सावित भएको छ ।

४. सामाजिक विकासका क्षेत्रमा भएका उपलब्धी:

- क. युवाहरुलाई खेल प्रति आकर्षण गराउने उद्देश्यका साथ ४ वटा खेलमहोत्सव तथा अध्यक्षकप खेलकुद प्रतियोगिता भव्यता साथ सम्पन्न भएको छ ।
- ख. ITF टेकाण्डो खेललाई प्रोत्साहित गर्नलाई खेलाडीहरुलाई खेल सामग्री उपलब्ध गराइनेछ ।
- ग. गाउँपालिका भित्रका गर्भवती महिलाहरुलाई क्याल्सियम र आइरन साथै किशोरीहरुलाई आइरन चक्री वितरण गरिएको छ, भने सुनौला हजार दिनका गर्भवती र बच्चाका आमाहरुलाई पोषिलो झोला वितरण गरिएको छ ।
- घ. कालीगण्डकी वडा नं.७ मिर्मीमा १५ शैल्याको कालीगण्डकी अस्पतालको लागि १४ रोपनी जग्गा खरिद गरि २०७७ फाल्गुण १० गतेदेखि संचालनमा आईसकेको छ । हाल २ जना मेडिकल अफिसर सहित ३७ जनाको टोलीले १५ बेडको अस्पतालमा सेवा प्रदान गरिएको

- छ। अस्पतालमा नागरिक स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम संचालनमा छ। प्रत्येक ६ महिनामा सबै विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई निःशुल्क जुकाको औषधि खुवाउने काम भैरहेको छ। विभिन्न संघ संस्थाहरू मिलेर विभिन्न विषयको विशेषज्ञ सेवा सहितको स्वास्थ्य शिविरहरू संचालन गरिएको छ। यस गाउँपालिकामा हाल विभिन्न संघ संस्था मार्फत ३ वटा एम्बुलेन्स र १ वटा गाउँपालिकाको एम्बुलेन्स सहित ४ वटा एम्बुलेन्सहरू संचालनमा छन्। कालीगण्डकी गाउँपालिकाको सबै नागरिकलाई निःशुल्क बीमाको व्यवस्था गरिएको छ। कालीगण्डकी गाउँपालिका वडा नं.४ विर्घामा नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र समेत संचालनमा ल्याईएको छ।
- ड. क्यान्सर, मुटु, मृगौला, सिकलसेल एनिमिया, स्पाइनल इन्जुरी, पार्किन्सन, अल्जाईमर र हेडइन्जुरीको उपचारको लागि अति गरीब बिरामीलाई आर्थिक सहयोग प्रदान गरिएको छ।
- च. वडा नं.३ वैद्याको स्वास्थ्य भवन यसै आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गरिनेछ। वडा नं.५मा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माणको लागी श्रोत सुनिश्चित गरिएकोछ।
- छ. कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरू ९.५० बजेबाट संचालन भईरहेका छन्।
- ज. कालीगण्डकी गाउँपालिकाभित्रका विद्यालयहरूको ३५ वटा भवनमा ११५ वटा कक्षाकोठा निर्माण भएको छ। सबै विद्यालयहरूमा room to read र पठनसिप कार्यक्रम पालिकाले आफ्नै लगानीमा संचालन गरेको छ। सबै विद्यालयका शिक्षकहरूलाई ६ महिने मन्टेश्वरी तालिम संचालन गरिएको छ।
- झ. छात्राहरूलाई निःशुल्क सेनेटरी प्याड उपलब्ध गराइएको छ।
- ञ. विषयगत समिति, स्थानीय पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक र पठनसीप कार्यक्रमको लागी पाठ्यपुस्तकहरू निःशुल्क उपलब्ध गराइएको छ। शिक्षक अभाव भएका विद्यालयहरूमा Volunteer शिक्षक उपलब्ध गराइएको छ।
- ट. विद्यालयहरूमा तहगत गित, ICT LAB र विज्ञान प्रयोगशालाको निर्माण गरिएको छ। सबै विद्यालयहरूमा निःशुल्क इन्टरनेट उपलब्ध गराइएको छ साथै विद्युतिय हाजिरीको व्यवस्था गरिएको छ।
- ठ. भगवती माध्यमिक विद्यालयको नमूना माध्यमिक विद्यालयको पूर्वाधार निर्माण चालु वर्षमा नै सम्पन्न हुँदैछ।
- ड. एक विद्यालय एक टेबल टेनिस कोर्ट
- ढ. एक वडा एक ब्याडमिन्टन कोर्ट
- ण. एक टोल एक खेलमैदान निर्माण
- त. क्लबहरूलाई व्यवस्थापनको लागि अनुदान
- थ. राष्ट्रपति रनिङ्गशिल्ड प्रतियोगितामा छात्रा-छात्र भलिबल र एथ्लेटिक्स प्रतियोगिता सञ्चालन गरिएको छ।
- द. भपेड, मिर्मी, चण्डी खेलमैदान (कारीकोट) मा बहुउपयोगी रंगशाला निर्माणको चरणमा रहेको छ।

आदरणीय गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,

अब म आ.व. २०८०/०८१ को विभिन्न विषयगत एवं क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्दछु।

११. नेपाल सरकारले लिएको **समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली** को राष्ट्रिय आकांक्षा अनुरूप गाउँपालिकाको सन्तुलित, समन्यायिक र समावेशी विकास गरी उच्च आर्थिक बृद्धिदर हासिल गर्ने र गरिबी निवारण गर्ने लक्ष्यका साथ कालीगण्डकी गाउँपालिकाले लिएको **समृद्ध गाउँपालिका र सुखी नागरिक**को दिर्घकालीन संकल्पलाई साकार पार्न, वर्तमान अर्थतन्त्रको संकट, र अनियन्त्रित महङ्गीबाट नागरिकलाई सुरक्षित र सिथिल अर्थतन्त्रलाई गतिशिल बनाउन प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले निम्न कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिने नीति लिइएको छ।

१. सामाजिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:

क. स्वास्थ्य

१. विभिन्न महामारीका अतिरिक्त क्यान्सर, मृगौला फेल, मुटु रोग जस्ता दिर्घ रोगले समेत समाज त्रासित भएको बेला कालीगण्डकी गाउँपालिकाले स्वास्थ्य क्षेत्रलाई केन्द्र विन्दुमा राखेर वर्तमान पुस्ताले नै महसुस गर्ने गरी यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रमहरू तयार गरेको छु। हामी सबैले यस्ता संकटबाट उत्पन्न चुनौतीलाई अवसरको रूपमा उपयोग गरी यस आर्थिक वर्षमा समाजवाद उन्मुख स्वास्थ्य क्षेत्रको इतिहास रच्ने वर्ष बनाउने नीति लिइनेछ।
२. विभिन्न महामारी र दीर्घ रोगबाट नागरिकको रक्षा गर्न सर्वसुलभ तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गर्न अहिलेको स्वास्थ्य प्रणालीलाई सुदृढ गर्न आधारभूत स्वास्थ्य इकाईको स्तरोन्नति र कालीगण्डकी अस्पतालबाट विशेषज्ञ सेवा, अनुसन्धानात्मक कार्य सहित थप स्वास्थ्य सेवाको विस्तार गर्ने, रोकथाम, निदान र पुनर्स्थापना सेवालाई सहज र नियमित गरिनेछ। साथै सेवा प्रवाहमा विद्युतीय प्रविधिको प्रयोगलाई बढाइने छ।
३. नेपालको संविधानले स्वास्थ्यलाई मौलिक हकको रूपमा व्यवस्था गरे बमोजिम कालीगण्डकीबासीको जीवन रक्षा गर्नु गाउँपालिकाको जिम्मेवारी महसुस गरी गाउँपालिकाभरिका सम्पूर्ण नागरिकहरूलाई १ लाख सम्मको निःशुल्क नागरिक स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। यसै आ.व.देखि कालीगण्डकी बासीलाई कालीगण्डकी अस्पतालमा निःशुल्क उपचार गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
४. सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूको नियमित स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
५. अध्यक्षसँग निःशुल्क औषधि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
६. शून्य होमडेलिभरी गराउन प्रत्येक गर्भवतीलाई अस्पताल सम्म आउन निःशुल्क एम्बुलेन्स उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ।
७. गर्भवती, शिशु, बालबालिका, किशोरी र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पोषण स्थितिमा सुधार ल्याउन नेपाल सरकार र कालीगण्डकी गाउँपालिका मिलेर पोषण सुधारको क्षेत्रमा थप कार्यक्रम यस आ.व.मा सञ्चालन गरिनेछ। साथै पूर्ण खोपयुक्त गाउँपालिका कायम राख्न खोप कार्यक्रम निरन्तर रहनेछ।

८. क्यान्सर, मुटु, मृगौला, सिकलसेल एनिमिया, स्पाइनल इन्जुरी, पार्किन्सन, अल्जाइमर र हेड इन्जुरीको उपचारको लागि अति गरिब बिरामीलाई आर्थिक सहयोग गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ। आर्थिक अभावका कारण स्वास्थ्य उपचार सेवा पाउन नसकेका अपाङ्ग, असहाय, अशक्त, गर्भवती, जेष्ठ नागरिक र विपन्न वर्गको लागि विशेष सुविधा दिइनेछ। मानसिक रोगका बिरामीको लागि संरक्षण गृह, जेष्ठ नागरिकलाई दिवा सेवा तथा मिलन केन्द्र जस्ता संस्थागत संरचना स्थापना तथा संचालन गर्न सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ।
९. यसै वर्षदिखि मदिराजन्य लागुपदार्थको दुर्व्यसनबाट ग्रसितलाई स्वस्थ बनाउन विद्यालय शिक्षा तथा Rehab centre (पुनर्स्थापना तथा सुधार केन्द्र) संचालनमा ल्याइने छ।
१०. पाठेघरको मुखको क्यान्सर, स्तन क्यान्सर लगायतका विभिन्न रोगका विशेषज्ञ सेवा सहितको घुम्ती स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ। साथै पाठेघरको मुखको क्यान्सरको प्रत्येक २ हप्तामा एक पटक कालीगण्डकी अस्पताल र चौमासिक रूपमा स्वास्थ्य चौकीहरूमा शिविरको रूपमा पाठेघरको मुखको क्यान्सर स्क्रिनीङ (VIA) नियमित गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ।
११. बालबालिकाको प्रतिरोधात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्न बालबालिकाको लागि विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ।
१२. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने परम्परागत औषधिजन्य वनस्पतिको संरक्षण, खेति प्रवर्द्धन र प्रशोधनका कार्यहरू संचालन गरिनेछ।
१३. महिला स्वयंसेविकाहरूको दक्षता विकास तालिम उपलब्ध गराई उनीहरूको सेवालाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ।
१४. उपाध्यक्षसँग पोषिलो झोला कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।

ख. शिक्षा

१. समाजका युवा जगतमा विचलनका रूपमा देखा परेका विकृतिलाई अन्त्य गरी सभ्य समाज निर्माणमा विशेष जोड दिइनेछ। यसका लागि विद्यालय तहबाट सुरुवात गर्न विद्यालय ९:५० बजे सञ्चालनमा ल्याउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
२. कक्षा ८ सम्मका सबै विद्यालयहरूमा स्थानीय पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक निःशुल्क रूपमा उपलब्ध गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। साथै स्थानीय पाठ्यक्रममा पाठ्यपुस्तकलाई वर्तमान समयको आवश्यकता र वास्तविक जीवनसँग जोड्दै जीवन उपयोगीसीपमा आधारित बनाउन आवश्यक परेमा पाठ्यक्रमलाई अध्यावधिक गरिनेछ।
३. कालीगण्डकी भित्र संचालित क्याम्पसहरू थप व्यवस्थित गर्दै क्याम्पसमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई व्यवहारिक सिपविकास गर्न स्वयंसेवकको रूपमा कार्य गर्नेलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।
४. आलमदेवि बहुप्राविधिक शिक्षालयमा civil engineer को मात्र कक्षा संचालन भै राखेकोमा थप अन्य विषयको पनि कक्षा संचालन गरिने छ। प्राविधिक विद्यालयमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीलाई प्रोत्साहन गर्न प्राक्टिकल र फिल्ड वर्कमा जोड दिई प्रोत्साहन स्वरूप खाजा खर्च उपलब्ध गराइनेछ।
५. ECD र विद्यालयका कर्मचारीहरूलाई नेपाल सरकारले घोषणा गरे बमोजिमको न्यूनतम तलब स्केल दिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
६. प्रत्येक आधारभूत विद्यालयहरूमा मन्टेश्वरी कक्षाको पूर्वाधार तयार गर्ने र संचालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ, र Room to read (पढ्नका लागि कक्षा कोठा) को र पठनसिप विधिलाई सबै

विद्यालयहरूमा अनिवार्य रूपमा संचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ । विद्यालय अनुगमन प्रणालीलाई अनलाइनमा आधारित रही थप प्रभावकारी बनाइनेछ । सो का लागि गाउँपालिकाको कार्यालयमा एक छुट्टै संरचना निर्माण गरिनेछ ।

७. सूचना र प्रविधिमैत्री शैक्षिक सामग्री उत्पादन र विकासको व्यवस्था मिलाइने छ ।
८. विद्यालय फूलबारी कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । पालिकाको केन्द्रमा एक शैक्षिक Innovation centre निर्माण गरिनेछ ।
९. मानव संसाधन विकास गर्नलाई संघीय सरकार, प्रदेश सरकार स्थानीय तहहरूको संयुक्त लगानी वा पालिकाको आफ्नै लगानीमा प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्न आलमदेवि बहुप्राविधिक शिक्षालय मार्फत प्रत्येक युवालाई सिप मुलक तालिम संचालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०. विद्यालय सुधार कार्यक्रम अर्तगत अहिले प्रयोग गरेको सिकाई विधिलाई थप प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्दै सामुदायिक विद्यालयहरूलाई थप स्रोत साधनको समेत व्यवस्थापन गरिनेछ । प्राविधिक धार संचालन गर्ने विद्यालयहरूलाई साधन र स्रोत उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
११. सामुदायिक विद्यालयहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न निशर्त अनुदानको प्रारम्भ गरिनेछ ।
१२. शिक्षक प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ । क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । दलित, अल्पसंख्यक, गरिब तथा जेहेन्दार विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति दिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१३. विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरूको प्र.अ. भत्ता वृद्धि गरिनेछ । शिक्षकहरूको व्यावसायिक क्षमता विकासको लागि लगानी गरिनेछ ।
१४. शिक्षा ऐन, शिक्षा नियामावली, शिक्षा नीति, निर्देशिका जस्ता कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था मार्फत शिक्षा क्षेत्रको गुणस्तर नियमन एवं प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
१५. विद्यालयको भौतिका पूर्वाधार, स्वास्थ्य तथा सरसफाईको सुविधा र आधारभुत खानेपानी सुविधा विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
१६. संस्थागत विद्यालयहरूको विभिन्न सूचकहरूको आधारमा वर्गिकरण गरी वैज्ञानिक ढंगले शुल्क निर्धारण गरी लागू गरिनेछ ।
१७. विषयगत शिक्षकहरूको अभिलेख व्यवस्थापन गरी गाउँपालिकाको शैक्षिक विकासमा उनीहरूको अनुभवलाई उपयोग गरिनेछ ।
१८. संस्थागत विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरूलाई श्रम ऐनले तोके बमोजिम न्यूनतम पारिश्रमिक उपलब्ध गराउने नीति कार्यान्वयन गरिने छ ।
१९. “उत्कृष्ट शैक्षिक गन्तव्य कालीगण्डकी गाउँपालिका हाम्रो पहिचान” भन्ने आदर्श लक्ष्य प्राप्तिका लागि सामुदायिक तथा निजी क्षेत्रका शैक्षिक संस्थाहरूबाट प्रदान गर्ने शिक्षालाई थप गुणस्तरीय र सर्वसुलभ तुल्याउन त्यस्ता संस्थाहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।
२०. विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा बालमैत्री तथा अपाङ्गतामैत्री संरचना निर्माण गर्न जोड दिइनेछ ।
२१. सबै विद्यालयहरूमा पुस्तकालय, विज्ञान र कम्प्युटर प्रयोगशाला स्थापनाको नीति लिइनेछ ।

२२. शैक्षिक प्रणाली मै रूपान्तरण ल्याउन पाठ्यक्रम विकास, पठनपाठनको व्यवस्थापन, अतिरिक्त क्रियाकलाप व्यवस्थापन, शैक्षिक पात्रो व्यवस्थापन, स्रोत व्यवस्थापन, विद्यालय-अभिभावक विचको सञ्चार व्यवस्थापन, अनलाइन शिक्षण तथा सिकाइ र दस्तावेजीकरण लगायतका क्षेत्रमा सूचना प्रविधिको प्रभावकारी उपयोग गरी सबै सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूमा शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (EMIS) लागू गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।

ग. युवा तथा खेलकुद

१. अध्यक्ष कप खेलकुदलाई खेल महोत्सवको रूपमा निरन्तरता दिइनेछ ।
२. कालीगण्डकीको समग्र खेलकुद विकासको लागि एक गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद विकास समिति गठन गरिनेछ । त्यस मातहत विभिन्न विधाका खेल समितिहरू गठन गरिनेछ ।
३. युवाहरूलाई खेलकुद प्रति आकर्षण बढाउन क्लबलाई योग्यताको आधारमा अनुदान दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ । प्रत्येक वडामा खेल मैदान बनाउने कार्यलाई टोलटोलमा खेल मैदान बनाउनेमा परिणत गरी निरन्तरता दिइनेछ, बनेका खेल मैदानको स्तरोन्नती गरिनेछ ।
४. ब्याडमिन्टनको लागि कभर्ड हल, बास्केटबल र ह्यान्डबललाई समेत आवश्यक कोर्ट निर्माण गर्ने कामलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५. राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय प्रतियोगितामा सहभागिता जनाउनेलाई प्रोत्साहन गर्ने कामलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६. विषयगत खेल पुरस्कार राशीहरू स्थापना तथा दिगो व्यवस्थापन गर्दै जाने नीति लिइनेछ ।
७. युवा उद्यमशिलता विकासका कार्यक्रमहरू मार्फत युवालाई “विदेश हैन बिजनेस” भन्ने भावना जागृत तुल्याई स्वरोजगार उन्मुख गराइनेछ ।
८. युवा बेरोजगारी न्यूनिकरणका लागि सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी तथा निजी क्षेत्रको समन्वय र सहकार्यमा सिप तथा उद्यमशील क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
९. “एक वडा, एक व्यायामशाला” र प्रत्येक विद्यालयहरूमा योग शिविर संचालन गर्ने नीति लिई युवाहरूलाई प्रशिक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

घ. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

१. गाउँपालिकाभित्र बसोबास भएका सुकम्बासी र अव्यवस्थित बसोबास गर्नेलाई व्यवस्थित गरी जग्गा धनि पूर्जा दिने काम यसै आर्थिक वर्ष सम्पन्न गरिने छ ।
२. लैङ्गिक हिंसा, जातीय छुवाछुत लगायतका विविध सामाजिक अन्धविश्वास र विकृतीको अन्त्यका लागि सामाजिक जागरण अभियान तथा सचेतनामुलक कार्यक्रम गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३. प्रत्येक वडामा आर्थिक सशक्तिकरण गर्नको लागी टोल टोलमा महिला मञ्च गठन गरि उत्पादनमा आधारित क्षमता विकासका कार्यक्रमलाई प्रारम्भ गरिने छ ।
४. समृद्ध पालिका सुखी नागरिक नारालाई सार्थकता दिन सकारात्मक सोचको विकास गरी मेरो परिवारमा म आफै भन्ने भावना विकास गर्दै परिवार शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

५. अपाङ्ग भएका व्यक्तिलाई विशेष सहयोग उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ। पालिकालाई बालमैत्री गाउँपालिका बनाउने प्रकृयालाई अगाडी बढाइनेछ।
६. लक्षित वर्गको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।
७. नेपाल सरकारको दिगो विकास लक्ष्यमा उल्लेख भए बमोजिम दाउराको खपतलाई घटाउने महंगो ग्याँस विस्तापित गरि व्यापार घाटा कम गर्न र विद्युतिय उर्जाको प्रयोगलाई प्रोत्साहित गर्न गत वर्ष देखि प्रारम्भ गरिएको विद्युतीय चुलो कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई कालीगण्डकी गाउँपालिकालाई ग्याँस मुक्त गाउँपालिका बनाउने नीति लिइनेछ।
८. गाउँपालिकामा सरकारी/सहकारी/प्राईभेट सेवा प्रवेशको तयारी कक्षा संचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
९. गाउँपालिका भित्र स्थानीय मदिरा अव्यवस्थित रुपमा उत्पादन र प्रयोग भैरहेकाले स्थानीय मदिरालाई उत्पादन र प्रयोगलाई कानूनी दायरामा ल्याउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
१०. सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यक्रमलाई थप सुदृढीकरण गरी सञ्चालन गरिनेछ। वृद्ध सम्मान र युवा प्रोत्साहनको नीति लिइनेछ।
११. महिला आर्थिक सशक्तीकरण योजना तथा महिला अनुशिक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
१२. स्वधर्म, संस्कृति र असल संस्कार संरक्षणको लागि महिलामञ्चलाई सक्रिय बनाइनेछ।
१३. महिलाहरुको सीप र दक्षता अभिवृद्धि गर्नका लागि महिलासंजाल गठन गरी आधुनिक सीप तथा उत्पादनमा आधारित तालिम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ।
१४. दलित र अल्पसंख्यकहरुलाई ध्यानमा राखेर हरेक कार्यक्षेत्रमा विशेष व्यवस्था गरिनेछ।
१५. छुवाछुत तथा जातीय भेदभाव विरुद्धको जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ भने हिंसा तथा दुर्यवहार प्रति शून्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ।
१६. महिला, बालबालिका, अल्पसंख्यक, भूमिहिन, अति गरिब, आदिवासी जनजाति र सामाजिक बहिस्करणमा परेका वर्गको लागि उत्थानशील कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
१७. ऐतिहासिक कालदेखि दलित तथा शील्पी समुदायले, जीवन निर्वाहको रुपमा अपनाइ आएका परम्परागत पेशालाई व्यवसायिक उद्यमको रुपमा विकास गर्न पुँजि लगानी सहयोग गरिनेछ।
१८. ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र वडास्तरबाट नै उपलब्ध गराउने व्यवस्थामा मिलाइनेछ।
१९. “हिंसा मुक्त कालीगण्डकी गाउँपालिका हाम्रो पहिचान” अभियान संचालन गरी सबै प्रकारका हिंसा विरुद्ध शून्य सहनशिलता नीति लिइनेछ। पारिवारिक हिंसाद्वारा पिडितको संरक्षणका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
२०. गर्भवती महिलाहरुको लागि आमा सुरक्षा कार्यक्रम र नवजात शिशुको लागि पोषण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
२१. गाउँपालिका तथा वडास्तरीय बाल क्लब संजाललाई प्रभावकारी रुपमा परिचालन गरिनेछ।
२२. बालबालिकाको विशेष प्रतिभाको विकास गर्नको लागि एक विद्यालय एक प्रतिभाको विकास गर्नको लागि एक विद्यालय एक प्रतिभा कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ।

ड. संस्कृति सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. “भाषा संस्कृतिको सम्मान कालीगण्डकी गाउँपालिकाको शान” सांस्कृतिक संग्रहालयको स्थापना गरी जाती, भाषा, संस्कृतिको संरक्षणमा जोड दिइनेछ । संस्कार, स्थानीय संस्कृति, चाडपर्व र मेलाहरुलाई संरक्षण गरिनेछ । आदिवासी जनजाती, दलित, अल्पसंख्यकहरुलाई संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ । साथै मगर भाषाको पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । मगर भाषाका प्रशिक्षक उत्पादन गरिनेछ ।
२. मगर भाषालाई पालिकाको दोस्रो कामकाजीको भाषाको रुपमा विकास गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३. स्थानीय भाषा, साहित्य, कला, संस्कृति तथा सम्पदाको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न एक प्रज्ञा प्रतिष्ठान गठन गरिनेछ ।
४. कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्र आयोजना हुने महोत्सवहरुमा विविध जातीय भेषभुषा, कला साहित्य, संगित लगायतको झाँकी सहित प्रदर्शन गर्ने नीति लिइनेछ ।
५. प्रयावरणीय सुन्दरता र धार्मिक आस्थालाई सम्मान गर्दै वर, पिपल र स्वामीको विरुवा लगाउने कार्यलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।

२. आर्थिक विकाससम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:

- २.१ समृद्ध गाउँपालिकाको निर्माणका लागि सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको भूमिकालाई अझ प्रभावकारी बनाइनेछ । बजेट विनियोजन गर्दा संविधानले निर्दिष्ट गरे बमोजिम नेपाल सरकार प्रादेशिक सरकारको नीति, लक्ष्य, समयसीमा र स्थानीय आवश्यकतानुसार लक्ष्य हासिल गर्ने गरी कार्यक्रम तय गरिनेछ । बजेट विनियोजनको दक्षता र खर्च गर्ने क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- २.२ स्थानीय तहभित्र सञ्चालन गरिने पूर्वाधार निर्माण लगायतका कार्यहरुमा निजी क्षेत्रको पूँजी परिचालन गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २.३ उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न, दिगो विकासका लक्ष्यहरुको प्राप्ति गर्न र पूर्वाधार क्षेत्रमा लगानी गर्न नगर विकास कोषबाट आवश्यकता बमोजिम ऋण प्राप्त गरिने छ ।
- २.४ कृषि, पशु, उर्जा, लघु उद्योग, सडक यातायात, भौतिक पूर्वाधार, सूचना प्रविधि र पर्यटनलाई आर्थिक वृद्धिको संवाहकको रुपमा पहिचान गरिने छ । सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको प्रमुख लगानी यीनै क्षेत्रमा केन्द्रित गरिनेछ । गैह्र आवासीय नेपालीहरुलाई यस गाउँपालिकामा आफ्नो ज्ञान, सिप र पूँजी उपयोग गर्न उत्प्रेरित गरिने छ ।
- २.५ नवप्रवर्तन र उद्यमशीलता प्रवर्धन गर्न स्टार्टअप इकोसिस्टमको विकास गर्न उद्यमशाला सञ्चालन गरिनेछ । यस अन्तरगत स्थानीय आर्थिक विकास पूर्वाधार निर्माण, आर्थिक सशक्तिकरण तथा वित्तिय साक्षरता सहितको सीप विकास, उद्यमशीलता विकास तथा नव उद्यमशीलता प्रवर्धन र विशिष्टीकृत वस्तुको उत्पादन तथा बजारीकरण समेटिनेछन ।

क. उद्योग तथा पर्यटन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:

१. पर्यटनलाई आकर्षक बनाउन होमस्टे संचालन भएको ठाउँमा मौसमी फूलहरु लगाउने तथा थप कामहरु गर्न व्यवस्था मिलाइने छ । विभिन्न जातजातिहरुको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक पहिचान अवगत गराउन पर्यटकहरुलाई होमस्टे सहित स्थानीय अर्गानिक तरकारी तथा अन्य खाद्य उत्पादनमा जोड दिइ पाहुनालाई घरको रुपमा राख्न घर छनौट गरिनेछ ।

२. प्राचिन मठ मन्दिरहरूको जिर्णोद्धार र संरक्षण गरिनेछ ।
३. आलमदेवी मन्दिर, भृगुतुङ्गेश्वर मन्दिर, सिता गुफा, हुनमान थान, कट्टीभ्यू टावर, कोठी ढुङ्गाको गुरुयोजना सहित कामलाई निरन्तरता दिइनेछ । सिद्धगुफा, उत्तरबाहिनी लगायत अन्य क्षेत्रको पहिचान गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४. नयाँ संचालनमा ल्याइने निजी होटलहरूलाई पर्यटक आर्कषण गर्न वयटर र व्यवस्थापकलाई तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
५. धार्मिक पर्यटकलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक प्रचारप्रसार गरिनेछ ।
६. आँधीमुहानलाई पर्यटकीय गाउँको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
७. लगानीमैत्री नीति तथा औद्योगिक पूर्वाधार सुदृढीकरण गर्दै उद्योग तथा पर्यटनको विकासको नीति निइनेछ ।
८. लघुउद्यमीहरूलाई व्यवसायीक बनाउन उद्यमशिलता र कृषि प्रदर्शनी तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम शुरुवात गरिनेछ ।
९. वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त रेमिटेन्सको ब्यावसायिक तथा उत्पादनमुलक क्षेत्रमा लगानी गर्ने वातावरण निर्माण गर्ने विशेष पहल गरिनेछ ।
१०. पर्यटन मार्फत आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न गाउँपालिकाको पर्यटन गुरुयोजना तर्जुमा गरी सोही आधारमा पर्यटन पूर्वाधार विस्तार र पर्यटन विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
११. विभिन्न जातजातिको जातजातिका परम्परागत पर्व, संस्कार र संस्कृतिहरूको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
१२. टोल विकास समिति गठन गरिनेछ ।
१३. मुख्य स्थान चोक र गाउँपालिका प्रवेशद्वारहरूमा पर्यटकीय क्षेत्रको परिचय सहित पर्यटक आकर्षण गर्न डिजिटल डिस्प्ले / विलबोर्ड राखिनेछ ।
१४. अन्तर गाउँपालिका सम्बन्ध प्रवर्द्धन गर्दै अन्य स्थानीय तहहरूका असल अभ्यासलाई अनुसरण गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न थप राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गाउँपालिकासँग भगिनी सम्बन्ध विस्तार गरिनेछ ।
१५. आमा समूह, युवा क्लब, टोल विकास संस्था र विपन्न वर्गहरूको क्षमता विकास गर्दै उद्यमशिलताको तालिम लिन प्रेरित गरिनेछ ।
१६. स्थानीय काठ तथा जडिबुटी उद्योग संचालनमा ल्याइने नीति लिइनेछ ।
१७. उपभोक्ता समितिको क्षमता विकास तालिमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१८. उत्पादन, उत्पादकत्व वृद्धि, रोजगार सृजना र गरिबी निवारणमा टेवा पुर्याउन स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित लघु, घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१९. स्थानीय पूर्वाधार निर्माणमा स्थानीय जनशक्ति परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
२०. गाउँपालिकामा एक रोजगार बैंक स्थापना गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२१. समग्र पालिकाको विकासको निम्ति एक विकास प्राधिकरण स्थापनालाई जोड दिइनेछ ।

ख. कृषि तथा पशुपंक्षी सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. शित भण्डार र कृषि बजार कार्यक्रमलाई अगाडि ल्याइनेछ । कालीगण्डकी गाउँपालिकालाई अर्गानिक गाउँपालिकाको रूपमा विकास गर्ने नीति अवलम्बन कार्यलाई निरन्तरता दिने र अर्गानिक कृषि प्रणालीमा जोड दिइनेछ ।

२. कृषकहरुलाई उत्पादनमा प्रोत्साहन गर्न कृषि एम्बुलेन्स सहकारी/कृषि समूह मार्फत उत्पादिन वस्तुहरुको बजारीकरणको समेत व्यवस्थापन गरिनेछ । साथै खसी, बोका, कुखुरा र वंगुरको मासु निर्यात गर्न आधार तयार गरिनेछ ।
३. स्थानीय कृषिजन्य उत्पादन, सहकारी/कृषक समूह/सहकारी मार्फत प्रशोधन/ ग्रेडिङ/ प्याकेजिङ/ लेबलिङ आदि गरी निर्यात गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४. बेमौसमी तरकारी उत्पादन गरी आत्मनिर्भर हुन प्लाष्टिक टनेल निर्माणको लागि अनुदानमा प्लाष्टिक सिट वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ र फलामको स्थायी टनेल बनाउने नीति लिईनेछ ।
५. टोल-टोलमा नर्सरी घरघरमा करेसावारी कार्यक्रम निरन्तरता दिइनेछ ।
६. ड्रयागन फ्रुट फलफूलको बगैँचा निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिदै क्रमशः सबै वडाहरुमा धेरै किसानहरुमा पुर्याइनेछ ।
७. किसानहरुलाई मल ढुवानीमा सहूलियत दिइनेछ । साथै रसायनिक मलको भण्डारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८. कृषि र पशुपन्छी विकास कार्यक्रममार्फत कम्तिमा हजार जनालाई रोजगार सिर्जना गरिनेछ ।
१. भैंसी, बाख्रा र वंगुरको श्रोत केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ । सो मार्फत रोजगार सृजना गरिनेछ ।
२. प्राङ्गारिक मल उत्पादनको सुरुवात गरिने छ ।
३. बाँझो जमिन राख्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्न भूमि बैङ्कको स्थापना गरी सो मार्फत रोजगारी सृजना गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४. एक वडा एक उत्पादन पकेट क्षेत्र अभियान संचालन गरिनेछ । कृषिमा
५. आधुनिकिकरण तथा यान्त्रीकरण गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६. फूल खेतीको प्रवर्द्धन, प्रशोधन र व्यवसायिकीकरण गर्न फूल लगाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७. अण्डामा आत्मनिर्भरता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ, भने यसै वर्षदेखि तरकारी र मासुमा समेत गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर गर्ने नीति लिइने छ ।
८. डिजिटल प्रविधिबाट पशुपंक्षीको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरिने छ । नमूना क्षेत्र छनोट गरी कृषि/पशु कार्यक्रम संचालन गरिने छ । बजार मागको आधारमा युवा वर्गलाई लक्षित गरी आधुनिक प्रविधिमा आधारित व्यवसायिक कृषि तथा पशुपंक्षी सम्बन्धी तालिम र अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
९. तितेपाती र सिस्नो जस्ता खेतीको प्रवर्द्धन, प्रशोधन र व्यवसायिकीकरण गर्ने कार्यलाई विस्तार गरिनेछ ।
१०. यसै वर्षदेखि कृषक वर्गीकरण गरी कृषक पेन्सन कार्यक्रम लागू गरिने छ ।
११. सम्भाव्यताको आधारमा एभोकाडो, ड्रयागन फ्रुट, किवि, सुन्तला, कागती, केरा, लिचि, आप, टिमुर, च्याउ, रेशम खेती, कफी, स्ट्रबेरी, मौरीपालन सूर्यमुखी फूलको खेति आदिलाई पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गरी प्रोत्साहन गर्न अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।

१२. सामुदायिक तथा कबुलियत वन क्षेत्र तथा बाँझो निजी जग्गामा कृषि वनको रूपमा जडिबुटी खेती विस्तार तथा व्यवसायीकरणमा जोड दिइनेछ ।
१३. वर्तमान संकटले श्रमको क्षेत्रमा परेको प्रतिकूल प्रभावले बेरोजगार हुन पुगेका युवाहरूलाई कृषि/पशु पर्यटन, यातायात र सो सँग सम्बन्धित उद्योगमा आकर्षित गर्न आवश्यक पर्ने पूँजी सामूहिक जमानी र project feasibility को आधारमा सहूलियत ब्याजमा ऋण उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१४. कृषि कम्पनी मार्फत भूमि बैङ्क कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । जसको माध्यमबाट उत्पादन वृद्धि र रोजगार सिर्जना गरिनेछ ।
१५. कृषिको माध्यमबाट युवाहरूलाई रोजगार सृजना गरी बैदेशिक रोजगारलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
१६. केरा लगायतका कृषिजन्य पदार्थबाट संचालीत उद्योगहरूलाई निरन्तरता दिदै थप रोजगारी सृजना गरिनेछ ।
१७. हेफर इन्टरनेश्नलसंगको साझेदारीतालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१८. रैथाने बालीहरूको विउ संरक्षण, खेती विस्तार र बजारीकरणको लागि विशेष प्रबन्ध मिलाइनेछ । गाउँपालिका भ्रमण गर्ने पर्यटकहरूलाई स्थानीय परिकारको ब्राण्डको रूपमा त्यस्तो खाना उपलब्ध गराइनेछ ।
१९. व्यावसायिक कृषि पकेट क्षेत्रमा सिंचाई, कृषि सडक, विद्युतिकरण, कृषि बजार, सित भण्डार तथा गोदाम घरहरूको पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ ।
२०. मासु पसल तथा बधशालाहरूको पूर्वाधार स्तरोन्नती गरी स्वास्थ्य मापदण्डमा आधारित तुल्याइनेछ ।
२१. स्थानीय तहभित्र उत्पादन हुने कृषिजन्य उत्पादनहरूको बजारीकरणका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२२. सम्भाव्य उत्पादनका फलफूलहरूको विविधीकरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

ग. सहकारी सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. सहकारी संस्थालाई उत्पादनसँग जोड्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२. कृषि उन्मुख सहकारीहरूलाई उत्पादन अनिवार्य गरिनेछ ।
३. सुपथ मूल्य पसल सञ्चालन गर्नलाई सहकारीसँग सहकार्य गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४. सहकारीहरूलाई मर्ज गर्ने नीतिलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
५. सहकारीहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाउँदै पारदर्शी गराउन अनुगमन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
६. सहकारीहरूलाई क्षमता विकासको तालिम संचालनको व्यवस्था गरिनेछ ।
७. कृषि लगायत विषयगत सहकारीलाई सो क्षेत्रमा केन्द्रित भई लगानी गर्ने नीतिलाई कठोरता पूर्वक रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
८. गाउँपालिका, सहकारी र निजी क्षेत्रको सहलगानीमा उद्योग सञ्चालन गरी रोजगारी सिर्जना गरिनेछ ।

३. सूचना तथा सञ्चार सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:

१. हेलो अध्यक्ष कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित गर्दै जनतासँग अध्यक्ष टेलिभिजन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । विकास निर्माण कार्यक्रमको विद्युतीय अनुगमन प्रणालीको व्यवस्था मिलाइने छ ।
 २. गाउँपालिकाको प्रशासनिक केन्द्रमा ल्याण्ड लाईन टेलिफोनको व्यवस्था गरिनेछ ।
 ३. सञ्चार तथा पत्रकारिता क्षेत्रको विकासको लागि उचित कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।
 ४. सूचना र प्रविधियुक्त पार्कहरू निर्माण र संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
 ५. विद्यालयहरूमा निःशुल्क इन्टरनेटको सुविधा निरन्तरता दिइनेछ ।
 ६. डिजिटल मैत्री गाउँपालिकाको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
 ७. इन्टरनेट सेवालाई घर घरमा विस्तार गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
 ८. सूचना र प्रविधिमा पहुँच पुऱ्याउन जनप्रतिनिधिहरूलाई तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
 ९. स्थानीय टिभि च्यानल/नेपाल टेलिभिजन/एफ.एम.सँगको सहकार्यमा सञ्चालित “हाम्रो कालीगण्डकी गाउँपालिका” कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
 १०. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रबाट प्रकाशित हुने स्थानीय तथा राष्ट्रिय पत्रपत्रिका, अनलाईन पत्रिकाहरूको व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
 ११. नागरिकहरूको सूचनाको हकको सम्मान गर्दै कालीगण्डकी गाउँपालिकालाई सूचनामैत्री बनाइनेछ ।
- ४. न्याय, कानून तथा मानव अधिकार प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम**
१. न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र भित्रका विवादहरूको शीघ्र निरूपण गरी प्रभावकारी न्याय सम्पादन गर्न आवश्यक नीति तथा कानूनहरूको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
 २. न्यायिक समितिको क्षमता विकास, कानून तर्जुमा तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन सम्बन्धित क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
 ३. न्यायिक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको विषयगत ज्ञान र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ ।
 ४. मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक नीति तथा कानून तर्जुमा गरी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- ५. सुशासन सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:**
१. भ्रष्टाचारलाई शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरी सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई छिटोछरितो मितव्ययी, पारदर्शी, जवाफदेहि, गुणस्तरीय, परिमाणमुखी, नागरिकमैत्री र प्रभावकारी बनाई डिजिटल र paper less सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
 २. सेवा प्रवाह तथा विकास आयोजनाहरूको गुणस्तरियता प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न अनुगमन र मुल्याङ्कन गर्ने कामलाई थप प्रभावकारी बनाउन अनलाईन अनुगमन प्रणाली समेतको विकास गरिने छ । जनताको गुनासो सुन्ने तथा पृष्ठपोषण लिने सम्बन्धी नीतिगत तथा संस्थागत संयन्त्रको व्यवस्था गरिने छ ।
 ३. कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूको उत्प्रेरणा र मनोबल अभिवृद्धि गर्न कार्यसम्पादनका आधारमा प्रोत्साहन गर्न सकिने नीति अवलम्बन गरिने छ । स्थानीय स्थायी/करार कर्मचारी कोष

- निर्माणलाई निरन्तरता दिइनेछ। तोकिएको जिम्मेवारी तोकिएको समयमा पूरा गर्नेलाई प्रोत्साहन र नगर्ने राष्ट्रसेवक कर्मचारीलाई कारबाहीको दायरामा ल्याइनेछ।
४. गाउँपालिकाभित्रका सबै सरकारी कार्यालय विद्यालयहरूमा विद्युतीय हाजिरीलाई थप प्रभावकारी र अनिवार्य बनाई निरन्तरता दिइनेछ। सबै सरकारी कार्यालयहरूलाई cctv camera को दायरामा ल्याइनेछ, र गाउँपालिकाको कार्यलयबाट नै अनलाइन अनुगमन गरिने प्रविधिलाई थप विस्तार गरि विद्यालयसम्म पुऱ्याइनेछ।
 ५. प्रत्येक आ.व.को कार्यक्रमको वार्षिक क्यालेन्डर तयार गरी प्रत्येक महिनाको खर्च दोस्रो महिनाको पहिलो हप्ता भित्र वेवसाईट मार्फत सार्वजनिक गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
 ६. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ देखि गाउँपालिकामा संचालन भएको भुक्तानीहरू विद्युतिय कोष हस्तान्तरण (EFT) मार्फत गरिएको कामलाई थप व्यवस्थीत गरि निरन्तरता दिइनेछ।
 ७. गाउँपालिका भित्र रहेका स्रोत साधन, सेवा केन्द्र लगायत सम्पूर्ण नागरिकहरूको पेशा व्यवसाय, सामाजिक आर्थिक अवस्था, रोजगारीको अवस्था सहितका विवरणहरू समावेश गरी विद्युतीय स्थानीय तह पार्श्व चित्र (Digital LG Profile) तयार गरिनेछ।
 ८. आर्थिक तथा प्रशासनिक अनुशासन कायम गर्ने सम्बन्धमा बाँकीको बक्यौता, पेशकी, बेरजु लगात विवरण अद्यावधिक गरी कडाईका साथ असुल उपर एवम् फछ्यौट गर्ने कार्य अगाडी बढाइनेछ।
 ९. गाउँपालिकाको काम कारबाहीलाई व्यवस्थित, पारदर्शी तथा सम्पूर्ण नागरिक समक्ष पुर्याउन “हाम्रो गाउँपालिका” नामक मोबाइल एप्स निर्माण गरि वडा पत्रहरू, सूचनाहरू र गाउँपालिका प्रोफाईल आदिको जानकारी प्रदान गर्ने साथै फ्रि-वाईफाई जोन बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
 १०. गाउँपालिकाको सुरक्षालाई चुस्तदुरुस्त एवम् प्रभावकारी बनाउन वडाका विभिन्न ठाउँमा, पर्यटकीय स्थल तथा सुरक्षा संवेदनशील क्षेत्रहरूमा सि. सि. टि. भि. क्यामेरा जडान गरिनेछ।
 ११. आधारभुत वस्तु तथा सेवाको सहज आपूर्ति र गुणस्तर कायम गर्न नियमित रूपमा बजार अनुगमन गर्ने र यस्तो अनुगमनमा उपभोक्ताहरूलाई समेत संलग्न गराइनेछ।
 १२. कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्र रहेका असंगठित क्षेत्रका मजदुरहरूको तथ्याङ्क संकलन तथा अभिलेख व्यवस्थापन गरी निजहरूको रोजगार तथा सेवाको सुरक्षा र निजहरूको हित प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
 १३. विपन्न र न्यून आय भएका घर परिवार र गरिब पहिचान परिचयपत्र भएका घरपरिवारलाई लक्षित कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
 १४. सार्वजनिक खर्चलाई वैज्ञानिक अनुमान योग्य र नतिजामुखि तुल्याउन मध्यकालिन खर्च संरचना (MTEF) पद्धति प्रयोगमा ल्याइने छ।
 १५. संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य स्थानीय तहहरूसँग आपसी सहकार्य र समन्वयको लागि अन्तर समन्वय तथा सहकार्य नीति तर्जुमा गरिनेछ।

१६. गाउँपालिका मार्फत विभिन्न समूह, संस्थाहरूको लागि विनियोजन भएका रकमहरू कार्यान्वयन गर्न कानून बमोजिम दर्ता भएका समूह संस्थाहरूलाई मात्र मान्यता दिने नीतिलाई प्रोत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ।

१७. प्रशासनीक क्षेत्रको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, उत्प्रेरणा सिर्जना गर्ने तथा तटस्थ प्रशासनको आधारभूत मूल्यमान्यतालाई कायम गराउने कार्यलाई थप प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। नागरिकमैत्री सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई थप चुस्त र प्रभावकारी बनाइनेछ। कर्मचारीमा सेवा प्रवाहमा नवप्रवर्तन स्थापना गर्नका लागि असल अभ्यास सिकाइ सञ्चालन गरिनेछ। दरबन्दी बमोजिमको कर्मचारी रित्तताको पूर्ति र कर्मचारी टर्नओभरलाई विशेष ध्यान दिई सो मा गरिनुपर्ने सुधारका लागि आवश्यक कार्य गरिनेछ। कर्मचारी र स्थानीय जनप्रतिनिधि विचको भावनात्मक सम्बन्ध कायम गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

६. वन, वातवरण, जलवायु, विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. आ.व. २०८०/८१ मा वन क्षेत्रमा फलफूल तथा वृक्षारोपण वर्ष घोषणा गरिनेछ।
२. खानेपानीको जटिलतम समस्याको तत्कालिन, अल्पकालिन र दीर्घकालिन समाधानका लागि सम्भाव्य स्रोतहरूको खोजी तथा योजना तयार गरी खानेपानीको उत्पादन तथा वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ।
३. बादर लगायत अन्य वन्यजन्तु नियन्त्रणको वैकल्पिक व्यवस्थामा जोड दिइनेछ।
४. कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्र एक घर एक धारा निर्माण गर्न बाँकी रहेका ८९२ घरमा एक घर एक धारा निर्माण सम्पन्न गरी कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्रका ७ वटै वडाका घरधुरीमा पुग्ने गरी स्वच्छ र सफा खानेपानी पुऱ्याउने गरि नयाँ परियोजना संचालन गरी कालीगण्डकीबासीलाई आगामी दुई दशक सम्मको सुविधा प्राप्त हुने गरी एक वृहत खानेपानी आयोजना सञ्चालन गरिनेछ।
५. टोल विकास संस्था र सामाजिक संघ संस्थाहरूसँग फोहोर संकलन तथा व्यवस्थापन कार्यमा सहकार्यको नीति लिइनेछ।
६. अस्पताल जन्य फोहोरलाई व्यवस्थित तुल्याउन सम्बन्धित निकायहरूलाई पूर्ण रूपमा जिम्मेवार बनाइनेछ। जथाभावी फोहोर फाल्ने र फोहोर गर्ने व्यक्तिलाई जरिवाना तथा अन्य दण्ड सजाय गर्ने नीति लिइनेछ।
७. प्लाष्टिकजन्य फोहोर नियन्त्रण तथा न्यूनीकरण गर्न प्लाष्टिक झोलाहरूको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिने छ।
८. गाउँपालिकाका मुख्य स्थानहरूमा समुदायको सहकार्यमा उपयुक्त जग्गाको खोजी गरी सार्वजनिक शौचालयहरू निर्माण तथा संचालनलाई अभियानका रूपमा अगाडि बढाइनेछ।
९. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१०. वन्यजन्तु तथा घरपालुवा जनावरको लागि पिउने पानी, साना सिँचाई तथा जल पुनर्भरण गर्न एक गाउँ एक पोखरी अभियान सञ्चालन र मर्मत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने नीति लिइनेछ।
११. तालतलैया, पोखरी, कुवा, चौपारीहरू संरक्षण गर्दै रिचार्ज पोखरी निर्माणलाई निरन्तरता दिइनेछ।

१२. स्वच्छ सफा कालीगण्डकी गाउँपालिका निर्माणको अभियान अन्तर्गत फोहोरमैलाको दिगो र प्रभावकारी व्यवस्थापनको लागि तीनै तहको सरकारहरु मिली बहुउपयोगी डम्पिङ साइट निर्माणको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१३. भू-सूचना प्रणालीको प्रयोग उच्च जोखिमयुक्त क्षेत्रको नक्शाङ्कन, जोखिमको विश्लेषण तथा जोखिम न्यूनीकरण योजना तयार गरिनेछ ।

१४. विपद जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गरी सो अनुसार विपद पुर्व तयारी, विपद न्यूनीकरण, प्रतिकार्य र पुनर्स्थापनाको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

१५. ढुंगा गिट्टि बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थ र अन्य प्राकृतिक श्रोतहरुको अनाधिकृत एवं अवैज्ञानिक दोहनलाई नियन्त्रण गरिनेछ ।

१६. भुकम्पीय जोखिम न्यूनीकरणको लागि भुकम्प प्रतिरोधि भवन तथा संरचना निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

१७. विपद् बाट सिर्जित विभिन्न जोखिमहरु व्यवस्थापन गर्न मूल्याङ्कनको आधारमा क्षतिपूर्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।

१८. स्थानीय तहमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी अभिमुखी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

१९. इलाका प्रहरी कार्यालय जैपते, विर्घा प्रहरी चौकीमा विपदको लागी आवश्यक पर्ने सामग्री राखे व्यवस्था मिलाइने छ ।

२०. विपद्जन्य स्थान पहिचान गरी त्यस्तो बस्तीलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरण गरिनेछ ।

२१. विपद् बाट विस्थापित भएका परिवारका लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको सहभागितामा घर निर्माण गरिनेछ । विपद जोखिम नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन गर्न एक विपद व्यवस्थापन जोखिम कोष स्थापना गरिनेछ । विर्घा, सटुका, लौझा, खोर्दी, आँधीमुहान तथा अन्य साना तथा ठूला पहिरो र बाढि नियन्त्रणका लागी विशेष प्राविधिक योजना तयार पारी नियन्त्रण गरिनेछ ।

२२. नगर प्रहरीहरुलाई विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

७. भौतिक पूर्वाधार विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. खरको छानो विस्थापित (सुरक्षित आवास) कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२. असहाय र अशक्तहरुको लागि आवास बनाउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३. गाउँपालिका स्तरीय सिटी हल र सम्पूर्ण वडामा एक सभाहल निर्माण प्रकृया अगाडि बढाइने छ ।

४. चालु आर्थिक वर्ष २०७९/०८० सम्म अधुरा रहेका योजनाहरुलाई निरन्तरता दिइने छ ।

५. विर्घाटार लिफ्टिङ सिंचाईलाई थप व्यवस्थित गरिने छ भने, मिर्मी लिफ्टिङ सिंचाई प्युघा, लसर्घा, कोटाकोट, बारीचौर र बेल्टारी, फाँट-जरुवा, र किपटमा लिफ्टिङ सिंचाई मिर्मी हिउँदै सिंचाई जस्ता ठूला योजनालाई कार्यान्वयनमा ल्याइने छ, भने विगतमा संचालित अधुरा योजनालाई निरन्तरता दिइनेछ,

६. नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको सहयोगमा वडा नं. ५ र वडा नं. ६ को भेडमा सुरु भएको उद्योग ग्रामलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

७. गाउँपालिकाको प्रशासनिक कार्यालयसँग सबै वडा कार्यालयहरूलाई कालोपत्रे सडकले जोडिने कार्यक्रमलाई यसै वर्षदेखि सबै सामुदायिक विद्यालय र स्वास्थ्य इकाईहरूमा पुर्‍याउने नीति लिइनेछ ।
८. डि.पि.आर. सम्पन्न भएका सम्पूर्ण योजनाहरू यसै वर्षदेखि कार्यन्वयनमा लगिने छ । बाकी रहेका योजनाहरू समेतको डि.पि.आर. गरिने छ ।
९. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझेदारीमा उत्पादित वस्तुहरूको संरक्षणको लागि कोल्ड रुम (शित भण्डार) र गोदाम घर निर्माण कार्यालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०. गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट तथा कार्यक्रम मार्फत सम्बोधन गर्न नसकिएका आयोजनाहरूको सम्भाव्यता अध्ययनका लागि गाउँपालिकाबाट आवश्यक थप व्यवस्था गरिने छ ।
११. सडक नपुगेका वगरसम्म जाने पहुँच मार्ग, सडक नपुगेका टोलहरूमा सडक संजालले जोड्ने र बनिसकेका सडकको स्तरोन्नती गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१२. पूर्वाधार निर्माणको लागि चाहिने ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवाको लागि नदीजन्य स्रोत संकलनलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ । र अन्य वैकल्पिक स्रोत पहिचान, उत्खनन तथा प्रशोधन गरी प्रयोग तथा व्यवस्थामा जोड दिइनेछ ।
१३. शालिग्राम लोकमार्ग अन्तरगतको भृगुतुङ्गेश्वर वडा नं.१ देखि वडा नं. २ सम्मको ट्रयाक खोल्न बाँकी काम यसै वर्ष सम्पन्न गरिनेछ ।
१४. यसै आर्थिक वर्षमा १५ कि.मी. सडक कालोपत्रे तथा ढलान गरिने छ, , भने ३० कि.मी. सडक नाली सहितको ग्राभेल गरिनेछ, २१५ कि.मी. सडकको स्तरोन्नती गरिनेछ ।
१५. Contingency (कन्टिन्जेन्सी) तर्फको कम्तिमा २० प्रतिशत रकम मर्मत सम्भारकोष खडा गरिनेछ ।
१६. स्थानीय तहबाट रकम विनियोजित आयोजनाहरू उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गर्न पौष १५ भित्र सम्झौता गरी सक्नुपर्ने नीति लिइनेछ ।
१७. यसै वर्ष सडक गुरु योजना, पर्यटन गुरु योजना, खानेपानी गुरु योजना , सिंचाइको गुरु योजना, रोजगारी सम्बन्धी र खेलकुद सम्बन्धी गुरु योजना तयार गरिनेछ ।
१८. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकार र विकास साझेदारी संस्थाहरू बीचको साझेदारीमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१९. सरकारी भवनहरूलाई बालमैत्री, जेष्ठ नागरिकमैत्री, अपाङ्गमैत्री र स्तनपान कक्ष सहितको बनाउँदै लगिनेछ ।
२०. सडकका दायौँबायाका अतिक्रमित भवन तथा टहराहरू सम्बन्धित सडकको मापदण्ड अनुसार हटाउने नीति लिइनेछ ।
२१. पूर्वाधार निर्माणका आयोजनाहरू संचालन गर्दा लागत-लाभ विश्लेषणका आधारमा उच्च नतिजा एवं प्रतिफल दिने, समतामुलक विकासको आधारको रूपमा रहने, पिछडिएका र कम विकसित क्षेत्रलाई मूल प्रवाहिकरणमा ल्याउन सहयोग गर्ने आयोजनाहरू पहिचान गरी “आयोजना बैंक” तयार गरिने

नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ। सो बैकमा समाविष्ट आयोजनाहरूमा मात्र बजेट विनियोजन गर्ने नीति लिइनेछ।

२२. एकिकृत शहरी तथा वस्ति विकास योजनाद्वारा निर्दिष्ट गरेका पूर्वाधारहरूको निर्माण कार्यका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र साझेदारहरूसँगको सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
२३. नेपाल राष्ट्रिय भवन संहिता २०६०, वस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड २०७२, राष्ट्रिय भू-उपयोग नीति, भवन तथा योजना मापदण्ड २०५६ लगायतका राष्ट्रिय प्रादेशिक एवं स्थानीय भूमि व्यवस्थापन तथा भवन नियमन सम्बन्धी ऐन, मापदण्ड तथा निर्देशिकाहरूलाई कडाईका साथ लागु गरी सुरक्षित एवं व्यवस्थित निर्माण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
२४. गाउँपालिका भित्र पालिकाले तय गरेका सडक मापदण्ड बमोजिम निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
२५. निर्माणाधिन मिर्मी र चण्डी बसपार्कलाई सम्पन्न गरी आगामी आ.व.बाट प्रयोगमा ल्याइनेछ।

८. राजस्व तथा आन्तरिक श्रोत परिचालन नीति तथा कार्यक्रम

१. कर संकलनलाई अझ बढी व्यवस्थित बनाउन र कर प्रशासनलाई प्रभावकारी बनाउन समयमा कर तिर्ने, धेरै कर तिर्ने करदातालाई पुरस्कार र भाका नाघी कर बुझाउने करदातालाई दण्डको व्यवस्था गरिनेछ।
२. राजस्व संकलनको एकिकृत सफ्टवेयर (Software) लाई अध्यावधिक गरिनेछ।
३. एकिकृत सम्पत्ति करलाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ, संरचना निर्माण गर्दा नक्सा पास अनिवार्य गरिनेछ र सो नगर्ने नागरीकलाई विद्युत, खानेपानी, स्वास्थ्य जस्ता क्षेत्रको सुविधाबाट बञ्चित गरिनेछ।
४. करको दर सम्भव भएसम्म न्यूनतम गर्दै करको दायरा विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ। प्रगतिशिल कर प्रणाली अवलम्बन गरी नागरिकहरू बिच रहेको असमानता न्यूनिकरण गर्दै लगिनेछ।
५. वडा कार्यालयहरूसँग समन्वय गरी घर बहाल करमा रहेको चुहावट नियन्त्रण गर्न घरधनी र बहालमा रहनेहरूको अभिलेख अध्यावधिक राख्ने प्रणाली विकास गरिनेछ।
६. ढुंगा, गिट्टी बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थको ठेक्का व्यवस्थापनमा संघीय वन सम्बन्धी कानूनका कारण उत्पन्न जटिलतालाई दृष्टिगत गरी वैकल्पिक पद्धतिको रूपमा गाउँपालिकाबाटै उत्खनन र प्रशोधन गरी बिक्री गर्ने विधि अवलम्बन गरिनेछ।
७. करदाताहरूलाई आफुले तिर्नु पर्ने मोटामोटी कर दायित्व र कर तिर्ने समयसीमा समयमै जानकारी दिन निजहरूको सेल नम्बरमा विद्युतिय प्रणालीद्वारा सन्देश प्रावहित गर्ने नीति लिइनेछ।
८. कर प्रशासनलाई सूचना प्रविधिमैत्री एवं करदातामैत्री तुल्याउँदै लगिनेछ।
९. वित्तिय संघीयताको मूल मर्म स्थानीय तहका सरकारहरू स्वयंको वित्तिय क्षमता मार्फत आफ्नो सरकार सञ्चालन गर्न सक्षम हुनुपर्दछ भन्ने नै हो। सेवा प्रवाहमा सन्निकटताको सिद्धान्त र वित्तिय व्यवस्थामा सक्षमताको सिद्धान्त बमोजिम कार्य गर्नु पर्ने भएको हुँदा वित्तिय रूपमा सबलता तथा सक्षमताको विकासका लागी उचित अभ्यास गरिनेछ।

१०. तोकीएको कर तथा गैरकरको उठति कार्यका लागी समुदाय स्वयं र जनप्रतिनिधीहरूलाई बढी जिम्मेवार बनाउने नीति अख्तियार गरिनेछ। नागरिकले तिर्ने कर र गाउँपालिकाले नागरिकलाई प्रदान गर्ने सेवा-सुविधाका बीचमा प्रत्यक्ष सम्बन्ध कायम हुने संयन्त्रको विकास गरिनेछ। कर सिर्जना, कर दायित्व र कार लाभका विषयमा प्रभावकारी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

११. गाउँपालिकाले भुक्तानी गर्नुपर्ने कर तथा गैरकर रकमको भुक्तानीका लागी आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गर्ने कार्यका लागी आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ।

९. रोजगार सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. युवाहरूलाई प्राथमिकतामा राखेर श्रम, पूँजी, सीप र रुचि का आधारमा पर्यटन, कृषि, पशु, उद्योग, यातायात र निर्माणा लगायतका क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार प्राविधिक तथा व्यवसायिक तालिम, प्रविधि तथा विउ पूँजीमा अनुदान प्रदान गरी उद्यमशिलता विकास तथा स्वरोजगारी र रोजगारी प्रवर्द्धनका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। यस आर्थिक वर्षमा कम्तिमा १००० जनालाई रोजगार सृजना गरिनेछ।

२. युवा रोजगारका लागी कृषि कम्पनी र सहकारीमार्फत रुपान्तरणकारी परियोजनाहरू सञ्चालनमा ल्याइनेछ, साथै प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी रुपमा सञ्चालनमा ल्याइनेछ।

३. एक घर एक स्वरोजगार विकासका लागी तालिम तथा सहूलियत ऋण प्रदान गर्न एक स्वरोजगार कोष स्थापना गरिनेछ।

४. बैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाहरूलाई स्वदेशमै सीप र क्षमताका आधारमा आयमुलक कार्यमा लाग्न प्रेरित गरिनेछ।

आदरणीय गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,

अन्त्यमा, समृद्ध गाउँपालिका र सुखी नागरिक निर्माण गर्ने कालीगण्डकी गाउँपालिकाको दीर्घकालीन लक्ष्य प्राप्ति गर्न यो नीति तथा कार्यक्रमको महत्वपूर्ण योगदान रहने विश्वास लिएको छु। सबल र समृद्ध गाउँपालिका निर्माणमा साथ दिनुहुने सम्पूर्ण गाउँपालिकाबासी, नेपाल सरकार, गण्डकी प्रदेश सरकार, राजनीतिक दल, विकास साझेदार संस्था, निजी क्षेत्र, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, संचार जगत, सुरक्षाकर्मी, नागरिक समाज, गैह्र सरकारी संघ संस्था वर्तमान र निवर्तमान माननीयज्यूहरू र सम्पूर्ण वर्तमान र निवर्तमान जनप्रतिनिधिहरू प्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा यहाँहरूको सक्रिय सहयोगको अपेक्षा गर्दछु।

।

धन्यवाद !!!

खिम बहादुर थापा

अध्यक्ष

कालीगण्डकी गाउँपालिका

विर्घा, स्याङ्जा